

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. Per quid formaliter personæ diuinæ constituentur in esse
personæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO II.

Per quid formaliter persona divina constituatur in ratione personae?

Quod in Deo sit vera & propria ratio personae, fides & ratio naturalis docent. Primum enim licet personae vox non exprimitur in sacris literis: res tamen ipsa exprimitur, quam Concilia, & sancti Patres, & Ecclesia uniuersa, voce illa declarant. Lactan. cap. 1. & 2. de sum. Trinit. Toletan. XI. in Confess. fidei, Hispalense secundum can. 13. Athana. in symbolo: Hila. lib. 3. de Trinitate non longe à hinc, & in Laui siue introitu in Psalm. primum, initio: Hieronym. epist. 57. Augustin. lib. 7. de Trinit. cap. 4. circa medium, Fulgent. lib. de fide ad Petrum cap. 1. Ecclesia denique Latina uniuersa sic canit in Praefatione Missae de sanctissima Trinitate: *In essentia unitas, & in personis proprietates, & in Maiestate adoretur aequalitas.* Ratio quoque naturalis id aperte docet, abstrahendo tamen ab unitate vel pluralitate personarum, quae pluralitas in diuinis naturaliter nobis nota est. Etenim persona nihil est aliud, quam naturae intellectualis substantia individua completa, & ultimo terminata secundum existentiam, siue incommuniabilis alteri ut terminanti existentia, & ut subsistenti aut sustentanti: vel ut alij loquuntur, per se subsistens incommunicabiliter, modo scilicet superiori sectione explicato. Atqui Deum talem esse naturaliter notum est: quia necesse est omnem rem existentem habere ultimum terminum & modum suae existentiae, si existat connaturali modo: ut de diuina natura sentire oportet: neque enim potest à statu sibi connaturali abduci aut impediri: Hic autem terminus in natura substantiali est subsistentia siue hypostasis, & in natura intellectuali personae appellatur, ut supra dictum est. Est quoque naturaliter euidens, ut iam diuinam non egerit, aut esse in alio ut in seculo sustentante, vel alio quopiam terminari hypostaticè, quam propria hypostasi, siue vno, siue multiplici.

His praemissis Respondeo, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum constitui formaliter in ratione personae, non per communem subsistentiam naturae, quae nulla est, sed per tres relationes realiter distinctas paternitatis, filiationis, & spirationis passivae: quibus quarta relatio, spiratio videlicet actiua, communis Patri & Filio, non est annumeranda.

Primam partem est Aletensis, Bonauent. Ricardi, & aliorum veterum Scholastic. quos citant & sequuntur V. G. s. p. disput. 125. cap. 3. Valent. disp. 2. quest. 13. par. 3. colum. 3. Becan. cap. 3. q. 9. & alij Recentiores. Probat, quia de fide est tres esse personas diuinas, & non plures, neque pauciores. Ergo sunt tres subsistentiae seu per-

In Deo est vera & propria ratio personae.

Relationes constituit formaliter in esse personae.

Quomodo differunt subsistens, suppositum & persona? tas est supposititas: & omnis supposititas est hypostasis siue subsistentia: sed non vice versa. Sicut omnis homo est animal, & omne animal est viuens: sed non vice versa. Itaque latius patet, subsistentia, quam supposititas: & supposititas latius patet, quam personitas. Quia subsistentia abstrahit à modo essendi per se, totius vel partis: neque amplius habet in suo conceptu quam est, per se, id est, vi propriae sufficientiae, incommunicabiliter alteri, siue ut subiecto, siue ut terminati hypostaticè, & completa secundum existentiam. Supposititas vero dicitur tantum de modo essendi per se totius substantialis completi, siue rationalis, siue irrationalis, animato aut inanimato. Persona vero dicitur tantum de toto substantiali siue intellectuali, completo in esse naturae & hypostatico: ut de Deo, de Angelis, & de hominibus. Nam persona est nomen dignitatis, & tribuitur solum individuis naturae intellectualis, quae in eo praecellunt omnibus aliis, quod habent liberum dominium in suis actibus, & non solum aguntur sicut alia, sed per se agunt: ut rectè ait S. Thom. q. 29. art. 1. c. Quamquam illa differentia potest esse solum penes connotata, & non intrinsecè in ipsa hypostasi siue subsistentia. Nam subsistentia materiae avulsa à toto & seorsim existentis, non diceretur supposititas: nec eadem esset intrinsecè, atque est tunc quando componit totum substantiale cum forma materiali; quod totum non habet aliam supposititatem, quam subsistentiam materiae, quae iam sortitur nomen supposititatis, quia est subsistentia totius denominationis. Sic etiam si Verbum assumeret naturam brutam, non constitueret cum illa personam, sed suppositum: licet eadem esset hypostasis quae terminando naturam rationalem, puta humanam, facit cum illa personam.

Obiicies, si nomen suppositi & personae est nomen totius: ergo Verbum diuinum componens Christum cum humanitate, non est persona neque suppositum: quia non est totum, sed pars illius compositi. Respondeo ita esse, loquendo de Verbo diuino ut recipiat Christum componente; id est, non debet dici personam & suppositum quatenus componit, & quatenus est pars. Unde in Christo non sunt duae personae, quarum altera sit Verbum, & altera Christus: sed vnica ex duobus naturis, coniunctis in vna hypostasi. Est tamen Verbum in eiusmodi compositione id à quo formaliter est ratio personae, & à quo totum illud compositum constituitur in esse suppositi per diuinam eius hypostasim: ideòq; Christus est suppositum diuinum.

Persona est nomen dignitatis.

16. Solutur obiectio.

sonalitates, & non plures, neque pauciores. Probatur consequentia. Nam in Trinitate non multiplicatur concreta, seu constituta formarum substantiue sumpta, nisi multiplicatis formis quibus constituuntur, & secundum earum multitudinem. Ideoque tres personae non sunt nisi vnus Deus, quia non habent nisi vnam Deitatem. Et Christus est vnica persona propter vnica substantiam seu personalitatem, in qua dux naturae, diuina & humana, vniuntur hypostaticè. Ergo vti in diuinis sint tres personae, & non plures neque pauciores, debent constitui formaliter in esse personae per tres hypostasies seu personalitates, & non plures, neque pauciores. Ergo non per vnica, quae sit natura, & communis tribus. Alioquin non magis essent tres personae quam tres Dij.

Id. Sed neque vlla communis substantia, quae sit natura seu essentia diuina, admit-
Nec est in *Deo vna* *communis* *substantia,* *quae sit* *tribus.*
 tendenda est. Etenim natura, & quicquid est commune essentialiter, descendit vltimus, & communicatur personis vltimo concludentibus & terminantibus hypostaticè quicquid commune est. At hoc repugnat rationi substantiae, quae debet esse vltimus terminus existentiae naturae substantialis, & constituere ens substantiale inum & vltimo conclusum ac terminatum in existendo. Ideoque Patres & Concilia postquam de nomine & significatione substantiae & hypostasis conuentum fuit (de qua diu conuenerant, ac non raro pro natura seu substantia & essentia diuina vsurpauerant, vt Agatho Papa, & alij quidam & Suarez infra citati & obiecti, & longè plures relati à Didaco Ruis disp. 31. sect. 3.) negarunt communiter tres personas esse vniam substantiam. Quod falsum esset, si tres personae constituerentur per vniam communem substantiam. Aiont etiam dari tres substantias, & distinguunt substantiam & hypostasis ab essentia, & affirmantque esse vniam essentiam, & triplicem substantiam. Definiunt præterea vniam naturam humanam factam esse in substantia Verbi propria, non in essentia diuina, aut in hypostasi Patris, vel Spiritus sancti. Ac deique hypostasis in diuinis cum persona confundunt, nullamque aliam in Deo substantiam siue hypostasis agnoscunt, quam personas & personalitates diuinas: vt huc prosequitur & antiquorum testimonijs confirmat Vasq. disp. 124. & 125. Vnde consequens est nullam esse communem in Deo substantiam, sicut nulla est communis persona, vel semipersona, vt loquitur Caietanus, à Vasque merito ibidem reprehensus: tres esse hypostasies diuinas siue personalitates, ac non plures, neque pauciores; sicut tres tantum personae sunt. Denique hunc esse communem Patrum consensum testatur Iustinus Imperator in edicto seu confessione fidei missa ad Ioannem II. Vbi post-

Habentur
in
Concilio
lib. Tole-
7. n. 11. pag.
32. vete-
ris et. Co-
loniensis.

quæ dixit, licet vna sit substantia Deitatis & humanitatis Christi, non tamen vniam esse naturam: quoniam non idcirco est vna, & substantia: addit, Omnes enim sancti Patres conuenienter nos docent aliud esse naturam, siue substantiam & formam: & aliud substantiam, siue personam. Et naturam quidem, vel substantiam & formam, hoc quod est commune significare substantiam vero siue personam, hoc quod est speciale.

Secunda pars responsi, quod scilicet personae diuinae constituantur formaliter in ratione personae per tres relationes realiter distinctas, paternitatis, filiationis, & spirationis passivae, probatur, quia, cum personae diuinae sint tres realiter distinctae: debent constitui formaliter in ratione personae per tres hypostasies seu personalitates, quae sint tres entitates realiter distinctae, vt pro reali earum multiplicitate multiplicentur etiam realiter personae, & attributa substantiua quae hypostasies formaliter & expresse significant. Atque præter tres illas relationes paternitatis, filiationis, & spirationis passivae, nulla est alia entitas realiter triplex in Deo: ergo &c.

Quod vero spiratio actiua non sit illis annumeranda, probatur primò ex communi loquendi vsu Conciliorum, sanctorum Patrum, & Theologorum, qui in diuinis tres tantum hypostasies quatuor vero relationes agnoscunt. Nam si etiam spiratio actiua esset hypostasis, & ratio substantiandi formaliter: non minus essent in Trinitate quatuor hypostasies, quam quatuor relationes: tres nimirum realiter distinctae inter se, & vna duabus indentificata (spiratio enim actiua identificatur paternitati ac filiationi) atque inadæquata & partialis, tam in ratione relationis, quam in ratione substantiae respectu patris & filij, qui non solum per eam referuntur & subsistunt, (si etiam per illam formaliter subsistunt, vt velunt Aduersarij,) sed per relationem quoque paternitatis & filiationis. Secundo, si spiratio actiua esset ratio partialis substantiae, & ratio personae, respectu patris & filij, sequeretur non esse in Deo tres realiter personas simpliciter distinctas in esse personae, sed tantum secundum quid. Nam totalis ratio personae in Patre & Filio non esset simpliciter & totaliter distincta, sed tantum secundum quid. Vnde pater esset persona ex parte tantum distincta à filio, ex parte vero eadem, propter identitatem spirationis actiuae, quae esset ratio partialis substantiae, seu personalitatis Patris & filij. Tertiò, spiratio actiua est communis patri cum filio, cui communicatur vi processionis, propter non repugnantiam quam habet cum illo, non minus quam omnipotentia, & cætera attributa. Nec vlla est ratio cur non dicatur communicari illi secundum propriam rationem termini existentiae suae substantialis, ac velut vltimo concludenti & terminanti hypostaticè

non minus quam voluntas, & omnipotentia, & alia attributa substantialia naturae diuinæ. Minus etiam distinguit spiratio actiua, quam relationes aliae. Nam aliae personae omnes à se ipsis distinguntur: hæc autem non distinguit Patrem à Filio. Consentunt expressè D. Thom. q. 32. art. 3. alijque plurimi, quos sequitur Suarez lib. 5. de Trinitate, cap. 8. num. 6. ubi ad idem confirmandum hanc rationem addit. Quia relationes personales sunt rationes subsistentiæ, alioquin non possent constituere personas formaliter in esse personæ. Spiratio autem actiua non constituit personam, sed potius aduenit Patri & Filio iam constitutis in esse personæ per paternitatem & filiationem: ideoque nec ipsa est ratio subsistentiæ, neque ex proprio conceptu secum affert subsistentiam, sed per identitatem habet illam à personis quibus inest, nostro intelligendi modo. Hucusque Suarez ex quo inferit aliam differentiam inter spirationem actiuam, & alias relationes diuinas. Quod ista conueniunt inmediate naturæ diuinæ, vel sine productione ut paternitas, vel per illam, ut filiatio & spiratio passiuæ. At spiratio actiua conuenit inmediate personis, easque supponit plenè constitutas in esse personæ. Sed hæc ratio minus placet, quia supponit magis quam probat, quod inuenit. Et spiratio actiua non minus inmediate conuenit uolitioni essentiali, quam paternitas intellecti.

SECTIO III.

Respondetur argumentis contrariis

22. Prima obiectio. Contra id quod diximus, spirationem actiuam non esse unam ex diuinis hypostasis, obijci potest quod spiratio actiua constituit spiratorem incommunicabilem Spiritui sancto, ut terminanti hypostaticè. Ergo est hypostasis, & constituit spiratorem in esse hypostatico. Respondetur non constituere incommunicabilem ex vi formali & speciali propriaque hypostasis, quasi ipsa sit ultimus terminus. Etenim communicatur Patri & Filio ut terminantibus: & æq; potest comunicari Spiritui sancto ut terminanti, nisi simpliciter repugnaret illi inesse, propterea quod omnis communicatio in Trinitate fit per identitatem eius quod communicatur, cum eo cui communicatur: non autem per realem compositionem, repugnantem simplicitati summæ personarum diuinarum. At implicat spirationem actiuam identitatem Spiritui sancto: quia produciens & productum debent distingui realiter.

23. Secunda obiectio. Secundo, contra id quod diximus, non esse in Deo subsistentiam absolutam, opinatur Suarez lib. 4. de Trinitate, cap. 11. & tom. 1. in 3. p. disp. 11. sect. 3. ubi contendit præter subsistentias tres relatiuas admittere etiam esse in Deo communem aliquam subsistentiam absolutam & essentialem, quæ

Tomus I.

fit naturæ, & communis tribus personis. Idem cum Suarez docent Caietan. ad q. 39. art. 4. & Miranda in summa Conciliorum, in annotat. ad sextam Synodum act. 11. Quorum argumenta hæc præcipue sunt.

Primum argumentum: Tres personæ diuinæ sicut vnus Deus. Ergo sunt hic Deus. Ergo datur hic Deus communis tribus personis. Sed hic Deus est Deus subsistens. Ergo datur subsistentia communis tribus personis. Confirmatur quia in Deo absoluta sunt priora relatiuis, ut docent S. Thomas & alij communiter. Sed hic Deus est quid absolutum. Ergo est prius relationibus, atque adeo per se subsistit, & non tantum formaliter per relationes.

Respondetur nomen concretum Deus, duo dicere. Vnum formaliter & expressè, nempe Deitatem realiter unam & re ipsa communem tribus: Aliud materialiter & implicite, subsistentiam scilicet realiter triplicem, & ratione tantum communem, atque ut talem confusè significatam & uniuersaliter nomine illo, Deus. Significat enim suppositum aut subsistens, eo modo quo in Deo est: videlicet non vnum re, sed ratione tantum: quia Deus adæquatè sumptus non est vnus subsistens, neque vnicum suppositum, sed tria, quæ indifferenter & confusè nomine Deus significantur. Ad confirmationem dico, Deum, ex parte significati materialis & confusi, non esse absolutum secundum rem, sed relatum, utpote relationibus personalibus constitutum: licet secundum rationem possit concipi in ratione personæ confusè, & præcise à relationibus secundum propriam rationem relationis, priusquam concipiatur in ratione specialitatis personæ relatiuæ. Sicut etiam relationes prius ratione concipi possunt inadæquatè & confusè, ac præcise ut personalitates, quam ut relatiuæ, & relatiuè realiter, actiuè aut passiuè, ut sequenti sectione declarabimus. D. Thomas autem, & alij qui dicunt absolute in Deo esse priora relatiua, loquuntur de absolute essentialibus respectu relatiuorum notionalium, quæ quoniam in illis fundentur, & virtualiter ab illis oriuntur, posteriora sunt.

Secundum argumentum: Existencia diuina absoluta & essentialis, ex vi sua absolute perfectionis præcise sumpta, est non solum ratio existendi, sed etiam existendi in se & per se: ita ut diuinitas, ut per illam existit, modo perfectò, intelligatur per se existere, & non egerit aliquo sustentante, neque aliquo alio modo re aut ratione distincto, ut in se aut per se existat. At qui existere per se, est subsistere, iuxta communem vsum Theologorum & Philosophorum. Confirmatur quia ens per essentiam, est simpliciter & in genere entis infinite perfectum formaliter per ipsam essentiam. Ergo includit in suo formali & essentiali conceptu non solum existere, sed etiam modum in se & per se existendi. Neque concipi potest ut essentialiter quid incompletum.

Soluatur argumenta quæ probant dari in Deo communem subsistentiam.

24. Concretum Deus, quid significet.

25. Secundum argumentum.

22